

**Lista tematów do części ustnej egzaminu maturalnego
z języka polskiego w roku szkolnym 2011/2012
dla Technikum Nr 1
w Zespole Szkół Kształtowania Środowiska i Agrobiznesu w Giżycku**

I. Literatura

1. *Aby istnieć, człowiek musi się buntować* (A. Camus). Zastanów się nad źródłami i sensem buntu wybranych bohaterów literackich. Oceń ich postawy.
2. Analizując „Kwiatki św. Franciszka” i utwory literatury współczesnej wyrastające z tradycji franciszkańskiej, przedstaw zawartą w nich koncepcję ludzkiego istnienia.
3. Analizując teksty wybranych utworów literackich pozytywizmu i Młodej Polski, omów różne sposoby poruszania kwestii chłopskiej w życiu narodu.
4. Analizując wybrane utwory liryczne, scharakteryzuj różne sposoby rozrachunku poety z własną przeszłością.
5. Ballada jako gatunek literacki. Przedstaw jej cechy i ewolucję, analizując wybrane utwory polskich pisarzy różnych epok.
6. Blaski i cienie kariery. Rozważ problem, odwołując się do postaw bohaterów wybranych utworów XIX i XX wieku.
7. Bohater - odmieniec i jego relacje z otoczeniem. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
8. Bohaterowie literaccy w poszukiwaniu szczęścia. Zaprezentuj zagadnienie, wykorzystując utwory z różnych epok.
9. Brzydota jako kategoria estetyczna. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych utworów literatury.
10. Bunt i pokora jako przykłady zachowań człowieka wobec Boga. Przedstaw je i określ ich konsekwencje dla ludzkiego istnienia, odwołując się do współczesnej literatury.
11. *Człowiek nie może żyć bez miłości*. Na podstawie różnych kreacji bohaterów literackich udowodnij słuszność myśli Jana Pawła II lub polemizuj z nią.
12. Człowiek wobec wszechogarniającego zła. Odnieś się do wybranych przez siebie przykładów z literatury.

13. Człowiek XX wieku w systemach totalitarnych – faszyzmu i stalinizmu. Omów problem, interpretując stosowne utwory.
14. Dorastanie dziecka w rzeczywistości dorosłych. Omów problem na wybranych przykładach literackich z XIX lub XX wieku.
15. Doświadczenie Holocaustu – pisarskie świadectwa z obu stron muru. Omów problem, analizując stosowne utwory literackie.
16. Dramat pokolenia Kolumbów wyrażony w literaturze. Określ jego istotę i wymiar, analizując wybrane utwory.
17. Dziennik i pamiętnik w literaturze (np. K. Brandys, M. Dąbrowska, G. Herling – Grudziński, Z. Nałkowska, S. Żeromski, J. Ch. Pasek). Omów na wybranych przykładach.
18. Emigrant jako bohater literacki. Przedstaw problem, analizując utwory z różnych epok.
19. Etos rycerski w literaturze. Przedstaw jego różne ujęcia, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
20. Funkcje motywu śmierci w literaturze średniowiecza. Omów je na wybranych przykładach.
21. Funkcje motywu tańca w tekstach literackich. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dramatów.
22. Groteska jako metoda kreowania obrazu rzeczywistości. Omów problem na przykładzie wybranych utworów literackich z określonej epoki.
23. Historia teatru europejskiego. Omów na wybranych przykładach.
24. Istota i funkcja utworów parenetycznych literatury średniowiecza. Przedstaw problem, wykorzystując wybrane utwory epoki.
25. Istoty i zjawiska nadprzyrodzone. Na wybranych przykładach omów funkcje, jakie pełnią w literaturze.
26. Klasycyzm jako trwałe zjawisko w literaturze polskiej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
27. Kobiecość jako przywilej lub przekleństwo. Rozważ problem, odwołując się do tekstów literackich wybranej epoki.
28. Kochankowie wszech czasów w literaturze różnych epok. Omów sposób ich przedstawiania, odwołując się do wybranych utworów literackich.
29. Konflikt pokoleń zapisany w literaturze XIX wieku. Określ jego charakter na wybranych przykładach.

30. Kreacja bohatera – patrioty w literaturze polskiej. Scharakteryzuj wybrane przykłady z co najmniej dwu epok literackich.
31. Kultura współczesna wobec mitów i legend średniowiecza. Omów zjawisko z uwzględnieniem specyfiki literatury fantasy.
32. Literackie obrazy miasta. Omów problem, odwołując się do literatury różnych epok.
33. Literackie przetworzenie mitu o Prometeusza. Omów je na wybranych przykładach.
34. *Memento mori* w średniowieczu i baroku. Porównaj funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
35. Miasto – miejsce magiczne, cywilizacyjny chaos, przestrzeń destrukcji... Odwołując się do wybranych utworów, przedstaw różne sposoby widzenia miasta w literaturze.
36. Miłość i poczucie obowiązku – to siły budujące czy niszczące. Ustosunkuj się do tego zagadnienia w oparciu o wybrane utwory literackie.
37. Młodość jako czynnik determinujący stosunek człowieka do świata. Określ i oceń zjawisko na wybranych przykładach literackich.
38. Młodość jako temat literatury polskiej XIX i XX wieku. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
39. Motyw „exegi monumentum” w twórczości Horacego i jego reinterpretacja w utworach polskich poetów różnych epok. Przedstaw na wybranych przykładach.
40. Motyw buntu i nawrócenia w relacjach Bóg - człowiek. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
41. Motyw dobra i zła w literaturze fantasy. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
42. Motyw gór i jego funkcje w literaturze w utworach literackich twórców wybranych epok (np. A. Mickiewicz, J. Słowacki, J. Kasprówic, K. Przerwa – Tetmajer). Omów na wybranych przykładach.
43. Motyw snu i jego funkcje w utworze literackim. Przedstaw problem na wybranych przykładach z literatury XIX i XX wieku.
44. Motywy franciszkańskie w literaturze polskiej. Odwołaj się do wybranych przykładów literackich.
45. Naturalistyczna wizja świata i człowieka w literaturze różnych epok. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów.
46. Niepokoje ludzi schyłku wieków. Przedstaw analizę zjawiska na przykładzie twórczości wybranych autorów.

47. Niezawinione cierpienie i różne próby jego uzasadnienia. Przedstaw problem odwołując się do wybranych tekstów literackich.
48. Obraz kraju lat dziecińczych utrwalaony w literaturze polskiej. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
49. Obraz Rosji w polskiej literaturze okresu zaborów. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
50. Obraz współczesnego świata w języku poezji Mirona Białoszewskiego. Analizując wybrane przykłady, zwróć uwagę na typowe dla poety środki wyrazu.
51. Obrzędy i zwyczaje ludowe utrwalone w literaturze. Omów sposoby ich przedstawiania i funkcje w wybranych utworach.
52. Odwołując się do wybranych utworów literatury romantyzmu i pozytywizmu, omów przyczyny i skutki konfliktów rodzinnych w życiu bohaterów literackich.
53. Określ cechy sarmackiego światopoglądu, odwołując się do literatury pamiątkarskiej epoki baroku.
54. Paraboliczny charakter baśni. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów należących do tego gatunku literackiego.
55. Patriotyzm romantyczny i pozytywistyczny – scharakteryzuj, ukazując podobieństwa i różnice. Odwołaj się do wybranych przykładów literackich.
56. Polemiki, spory, prowokacje – starcia pokoleń literackich. Omów na przykładach wybranych utworów.
57. Porównaj sposoby i funkcje mówienia o rzeczywistości PRL-u w literaturze oficjalnego obiegu i drugiego obiegu.
58. Portret artysty przeklętego w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do biografii i twórczości wybranego twórcy (np. Charles Baudelaire, Artur Rimbaud, Edward Stachura, Rafał Wojaczek lub in.)
59. Portrety zbrodniarzy w literaturze. Przedstaw na wybranych przykładach.
60. Przedstaw różne sposoby ukazywania cierpienia w literaturze, odwołując się do wybranych utworów.
61. Realizm w literaturze i jego funkcje. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
62. Rola i zadania poety w czasach współczesnych. Omów problem, odwołując się do liryki wybranego twórcy.
63. Różne oblicza katastrofizmu w literaturze XX wieku. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów.

64. Różne pojmowanie wartości cierpienia w życiu człowieka. Omów problem na podstawie wybranych utworów literatury średniowiecza i literatury współczesnej.
65. Różne sposoby funkcjonowania motywu wampira i wilkołaka w literaturze – analiza wybranych przykładów.
66. Różne sposoby funkcjonowania motywu winy i kary w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
67. Różne sposoby personifikowania zła w XIX i XX wieku. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.
68. Różne sposoby ujęcia władzy w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
69. Różne wizje przyszłości zawarte w literaturze fantastycznonaukowej. Przedstaw je, analizując wybrane powieści.
70. Różnorodne ujęcia motywu przyjaźni, braterstwa i solidaryzmu w literaturze lagrowej i łagrowej – analiza wybranych przykładów.
71. Różnorodne ujęcia motywu utopii. Omów różne jego wersje w wybranych utworach literackich.
72. Samobójstwo słabość czy odwaga. Rozważ problem w oparciu o wybrane postawy autorów i bohaterów literackich.
73. *Samotność jest przyjemnością dla tych, którzy jej pragną, i męką dla tych, którzy są do niej zmuszeni* – rozważ słowa Władysława Tatarkiewicza, odwołując się do dowolnych przykładów literackich.
74. Samotność twórcy – człowieka i artysty. Rozważ problem, odwołując się do wybranych dzieł i biografii autorów.
75. Sapkowski - wielki twórca fantasy czy tylko naśladowca Tolkiena? Przedstaw problem, analizując wybrane utwory.
76. Scharakteryzuj typ dramatu antycznego, szekspirowskiego i romantycznego. Wskaż podobieństwa i różnice na przykładach literackich.
77. Ślady wątków biograficznych w twórczości pisarza. Omów problem na przykładzie analizy utworów wybranego autora.
78. Św. Aleksy czy św. Franciszek – który z bohaterów literatury średniowiecznej miałby szanse stać się bohaterem współczesnej młodzieży? Swoją decyzję uzasadnij.
79. Świat przedstawiony w realistycznej powieści pozytywistycznej. Określ jego cechy i funkcje, analizując wybraną powieść.

80. Tchórzostwo i heroizm - postawy bohaterów literackich w sytuacji zagrożenia. Omów na wybranych przykładach.
81. Tradycja i obyczaje Polaków utrwalone na kartach literatury. Zaprezentuj ich uniwersalizm lub zmienność na wybranych przykładach.
82. Tren jako gatunek literacki. Omów ewolucję gatunku, analizując przykłady z różnych epok.
83. Tytani pracy, patrioci, ludzie honoru – różne postawy bohaterów literackich w literaturze XIX wieku. Omów na wybranych przykładach.
84. Wędrowiec, pielgrzym, uciekinier. Przedstaw i porównaj realizację toposu homo viator w tekstach literackich różnych epok.
85. Wpływ mitologii na twórczość R. R. Tolkiena. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
86. Wzór człowieka i jego życia zawarty w literaturze socrealistycznej. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych utworów.
87. Zdraycy i kolaboranci. Zaprezentuj sylwetki bohaterów i ich rolę w wybranych tekstach literackich różnych epok.

II. Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

88. Adaptacja filmowa a literackie pierwowzory. Omów i oceń zjawisko na wybranych przykładach.
89. Alegoria jako środek artystycznego wyrazu. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z literatury i malarstwa.
90. Analizując wybrane utwory i dzieła malarskie epoki romantyzmu, przedstaw zawarte w nich różne oceny rewolucji postrzeganej jako metoda przekształcania świata.
91. Antyk i Biblia jako źródło motywów w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie, analizując przykłady z dwóch wybranych epok.
92. Artystyczne ujęcia macierzyństwa w literaturze i sztukach plastycznych XX wieku. Przedstaw je w oparciu o analizę wybranych dzieł.
93. Bitwa pod Grunwaldem i jej bohaterowie w ujęciu literackim, malarskim i filmowym. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
94. Brzydota jako kategoria estetyczna w sztuce barokowej. Omów jej istotę i funkcje, odwołując się do wybranych utworów literackich i dzieł plastycznych.

95. Cechy impresjonistycznego postrzegania świata. Określ je na podstawie analizy wybranych dzieł literackich i muzycznych Młodej Polski.
96. Dziecko jako bohater literatury i innych dziedzin sztuki. Omów różnorodność ujęć tematu na wybranych przykładach.
97. Funkcje motywów tatrzańskich w literaturze i malarstwie okresu Młodej Polski. Określ je, analizując wybrane dzieła sztuki.
98. Góry i ich mieszkańcy w literaturze, malarstwie, muzyce XIX i XX wieku. Omów różne ujęcia tego motywu w wybranych dziełach.
99. Góry jako inspiracja artystyczna. Omów zjawisko fascynacji motywami gór na wybranych przykładach z literatury, filmu, malarstwa.
100. Holocaust jako temat literacki i filmowy. Omów problem, analizując wybrane przykłady.
101. Interpretacje motywu „vanitas vanitatum” w literaturze i sztukach plastycznych. Omów na wybranych przykładach.
102. Literatura i sztuka socrealizmu. Omów jej funkcje i wartość artystyczną, odwołując się do wybranych przykładów.
103. Ludowość w sztukach pięknych. Zanalizuj różne realizacje motywów folklorystycznych w literaturze, muzyce i/lub plastyce.
104. Mity greckie jako źródło inspiracji artystów epoki renesansu. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach literackich i plastycznych.
105. Motyw anioła w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
106. Motyw Apokalipsy. Przedstaw jego zastosowanie na wybranych przykładach z literatury i sztuk plastycznych.
107. Motyw dance macabre w literaturze i sztuce średniowiecza i baroku. Porównaj funkcjonowanie motywu oraz jego rolę w kształtowaniu światopoglądu danej epoki.
108. Motyw diabła w literaturze i sztuce i jego funkcje. Omów na wybranych przykładach.
109. Motyw vanitas w literaturze i sztuce baroku. Zinterpretuj go na wybranych przykładach.
110. Motywy katastroficzne i ich rola w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów na wybranych przykładach.
111. Motywy ludowe jako źródło inspiracji artystycznych. Omów na wybranych przykładach z literatury i sztuki.

112. Obraz miasta w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw na wybranych przykładach.
113. Obraz świata Orientu zawarty w literaturze i malarstwie romantycznym. Przedstaw jego cechy, odwołując się do wybranych dzieł epoki.
114. Obrzędy ludowe jako źródło różnorodnej inspiracji artystycznej. Omów na wybranych przykładach z literatury i sztuki.
115. Odwołując się do wybranych przykładów z literatury i malarstwa, przedstaw różnorodne sposoby przedstawiania lęku w dziele sztuki.
116. Personifikacje zła utrwalone w literaturze i sztuce. Zanalizuj zjawisko na wybranych przykładach.
117. Ponadczasowy charakter motywów maryjnych w literaturze, muzyce, malarstwie. Omów zjawisko na wybranych przykładach.
118. Portret Sarmaty w literaturze i sztuce. Wskaż różnorodność ujęć, odwołując się do wybranych przykładów.
119. Przedstaw różne sposoby przekazu prawdy historycznej w wybranych utworach literackich i adaptacjach filmowych.
120. Realizm w literaturze pozytywizmu i malarstwie epoki. Wykaż podobieństwo tematów i sposobów ujęć.
121. Różne funkcje wykorzystania motywu faustycznego w filmie i współczesnej literaturze. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych dzieł.
122. Różne oblicza rewolucji w literaturze i innych sztukach (np. malarstwie, filmie). Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
123. Różne sposoby ukazywania piękna ludzkiego ciała. Omów problem, odwołując się do literatury i sztuki współczesnej.
124. Różne sposoby wykorzystania motywu burzy w literaturze i malarstwie epoki romantyzmu. Określ je, odwołując się do wybranych dzieł.
125. Różne wizerunki kobiet w literaturze i sztuce renesansu i baroku. Omów na wybranych przykładach.
126. Różne wykorzystania motywu tańca. Omów, odwołując się do przykładów z literatury i innych dziedzin sztuki.
127. Sposoby kreowania pejzażu w literaturze i malarstwie określonej epoki. Omów na wybranych przykładach.
128. Styl barokowy w literaturze, rzeźbie, malarstwie. Scharakteryzuj na wybranych przykładach.

129. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie młodopolskim. Omów jego funkcje, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
130. Symbolika sztuki średniowiecznej. Przedstaw jej charakter, odwołując się do wybranych dzieł literackich i plastycznych.
131. Szekspir w kinie. Zinterpretuj wybraną adaptację Szekspirowskiego dramatu.
132. Wieś w wybranych utworach literackich i malarskich. Wskaż różne sposoby artystycznej prezentacji.
133. Wizje końca świata w literaturze i malarstwie XX wieku. Określ ich istotę i funkcje, odwołując się do wybranych dzieł.
134. Zjawy, upiory i wampiry jako bohaterowie literatury i filmu. Jaką funkcję pełnią postacie fantastyczne w wybranych przez siebie dziełach literackich i filmowych?

III. Język

135. Błąd językowy jako źródło komizmu. Analiza wybranego materiału językowego, np. tekstów zapożyczonych z zeszytów uczniowskich, tekstów kabaretowych i in.
136. Cechy języka sprawozdawców sportowych. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
137. Cechy języka wybranej subkultury. Przedstaw zagadnienie w oparciu o zebrany materiał językowy.
138. Etymologia nazw miejscowych Twojego regionu. Omów zagadnienie na podstawie zebranego materiału badawczego.
139. Eufemizmy i wulgaryzmy występujące we współczesnych czasopiśmie. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
140. Gwara jako wyraz tożsamości regionalnej. Analiza wybranych tekstów gwarowych, dawnych i współczesnych, literackich i mówionych.
141. Istota i funkcje stylizacji archaicznej. Omów problem, odwołując się do wybranej powieści historycznej.
142. Jakie błędy językowe popełniamy najczęściej? Udziel odpowiedzi, prezentując porady językowe wybranych językoznawców (np. Bralczyka, Miodka, Puzyniny, Bąby lub innych).
143. Język angielski we współczesnej polszczyźnie. Przedstaw problem zapożyczeń i oceń ich zasadność.

144. Język Internetu. Przedstaw charakterystyczne jego cechy na przykładzie wypowiedzi z wybranych list dyskusyjnych.
145. Język literatury fantastycznonaukowej. Omów jego specyfikę, odwołując się do wybranych opowiadań z literatury współczesnej.
146. Język poezji agitacyjnej, zaangażowanej. Omów na wybranych przykładach.
147. Język środowiska sportowego. Przedstaw jego specyfikę na podstawie zebranego materiału.
148. Językowe sposoby kreowania wizji świata w reklamie telewizyjnej. Przedstaw je na wybranych przykładach.
149. Na przykładzie wybranych utworów literackich wskaż charakterystyczne cechy stylu młodopolskiego.
150. Omów cechy gwary uczniowskiej na podstawie zgromadzonego materiału językowego.
151. Perswazyjne funkcje języka na przykładzie tekstów propagandowych. Zanalizuj wybrane przykłady.
152. Rola frazeologii w języku współczesnej reklamy. Omów zjawisko na podstawie zgromadzonego materiału językowego.
153. Rola neologizmów w dziele artystycznym. Przedstaw ją, odwołując się do twórczości Bolesława Leśmiana.
154. Różne sposoby indywidualizacji języka poetyckiego. Scharakteryzuj je na wybranych przykładach utworów poetów należących do określonej grupy poetyckiej.
155. Scharakteryzuj język wybranego bohatera z utworów Henryka Sienkiewicza.
156. Sposoby wyrażania agresji w języku współczesnych Polaków. Omów je na podstawie materiału zaczerpniętego z języka potocznego.
157. Stylizacja biblijna i jej funkcje w literaturze polskiej. Odwołaj się do wybranych przykładów.
158. Wpływ potocznego języka mówionego na język pisany. Omów zjawisko, odwołując się do pojęcia normy językowej.
159. Zapożyczenia jako sposób bogacenia języka. Omów wpływ dwóch wybranych języków obcych na polszczyznę, uwzględnij uwarunkowania kulturowe i cywilizacyjne.
160. Zaprezentuj komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów.

161. Zjawisko homofonii, homonimii, synonimii we współczesnej polszczyźnie. Omów je i oceń ich przydatność.

